

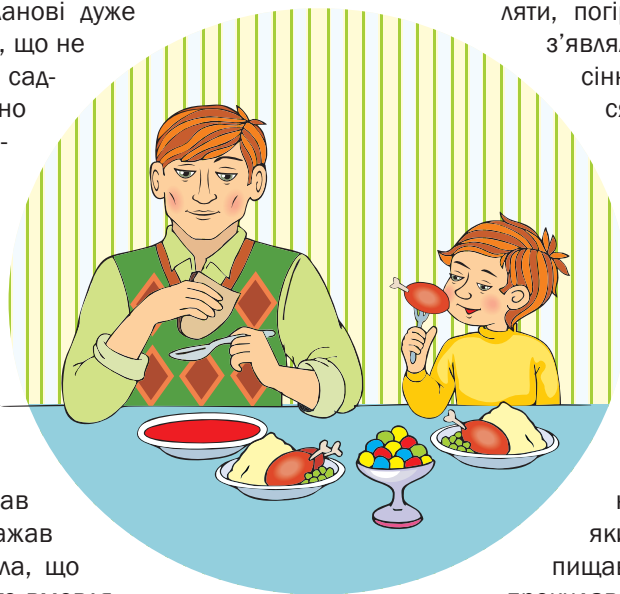

Продовжимо публікувати статті Олени Росбак, яка народилася й виросла в Донецькій області, а зараз живе в США й виховує шестирічного сина Ділана. Наша співвітчизниця із задоволенням ділиться із читачами журналу своїми враженнями й спостереженнями про те, як розвивають і виховують дітей у США, які виникають проблеми тощо. У цьому номері йтиметься про те, як її син звикав до дитячого садка.

Адаптація до садка й нові обов'язки

Мій син Ділан пішов до садка, коли йому виповнилося три з половиною роки. Напередодні ми з ним і чоловіком відвідали цей садок. Для нас провели екскурсію будинком і територіями, показали, де розташовуються їдальня, актові зали, розповіли про розпорядок дня і дали список речей, які необхідно мати дитині: подушка, маленька ковдра, змінний одяг. Як і більшість дошкільних закладів у США, наш садок був при церкві й посереді в дітей було щось на зразок служби, коли вони сиділи на стільчиках, слухали Біблію й молилися під керівництвом вихователів. Діланові дуже все сподобалося, він запевнив, що не може дочекатися, коли піде до садка. Наступного дня він слухняно прокинувся, умився й одягнувся. Поки ми їхали, він був усім задоволений. Ми прийшли до їдальні, де збирали дітей щоранку, я розписалася, що «здала» дитину, привіталася з вихователькою, поцілувала Ділана й зібралася йти. Але Ділан, оглянувши приміщення й дітей, швидко передумав там залишатися. Він учепився в мене намертво, почав жалісно плакати і зовсім не бажав мене відпускати. Я підозрювала, що так може бути. Намагалася його вмовляти, але це зовсім не допомагало. Я не уявляла, що можна зробити. Хоч повертайся з ним назад додому. Але одна з вихователек, місс Шарп, підійшла до мене й просто запитала: «Хочете, я його потримаю, а ви тим часом утечете?» — «Хочу!» — говорю. Вихователька обійняла Ділана, а я швидко пішла до виходу. Плач Ділана було чути далеко за межами будинку. Повернувшись додому, я схвильовано чекала на телефонний дзвінок із садка: «Приїдьте, мовляв, заберіть вашого малюка, він

репетує — ми не можемо з ним упоратися». Але дзвінка не було. Наступного ранку все повторилося: Ділана тримали, я швиденько бігла до виходу. Мені ніхто не зателефонував. У наступні дні син здався, підставляв себе для поцілунку, мав скорботний вираз обличчя: «Іди, мамо, іди, однаково мої інтереси більше не враховують... я вже як-небудь протримаюся цей день...» За місяць він уже звик, познайомився з дітьми і щоранку чекав зустрічі з новими друзями. А деякі батьки довго не могли розстатися зі своїми дітьми, намагалися їх умовляти, погіршуючи стан. Тоді в малюків з'являлася надія, що плачами і голосяннями вони все-таки зможуть досягти того, що їх тут не залишать, а повернуть додому.

Спочатку прокидатися щоранку для сина було дуже важко. Я до останнього моменту не будила його. Ділан обурювався, запевняв, що ненавидить садок, я змушувала його вмиватися, іноді він кусався й не давався розчесати його. Потім ми в його кімнаті поставили електронний годинник із будильником, який дуже голосно й пронизливо пищав, поки його не вимкнеш. Ділан прокидався, почувши будильник, слухав противні звуки, і йому нічого не залишалося робити, як підводитися і вимикати його. А коли вже підвівся з ліжка, то назад уже не лягав, нехай і незадоволено, але починав свій день.

Найважча адаптація в садку — це адаптація до бактерій. Поки Ділан був удома, він хворів усього один раз. І це було тоді, коли приїхала наша українська бабуся й привезла із собою кашель і нежить, що підхопила на довгому шляху до нас. Щойно Ділан почав відвідувати

садок, то хворів майже кожні два тижні. Я прочитала в розумному медичному журналі, що це, мовляв, добре: у дітей поступово виробляється імунітет до різних вірусів. У нас так тривало цілих два роки, поки Ділан не набув стійкості до різних мікробів.

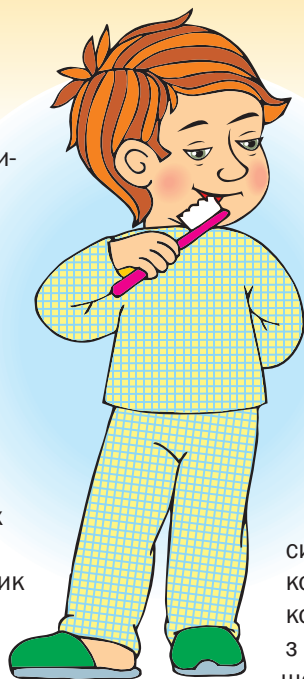
Звикання до «казенної» їжі теж було довгим і болісним, не дало позитивних результатів. Щоправда, й овочі, і фрукти в меню садка були консервованими й несмачними. Ділан повертався додому голодним і впродовж вечора тільки й робив, що їв. Лише по п'ятницях у садку давали піцу — її любили всі.

Поважати дорослих Ділан учився довго. Він звик думати, що все йому в цьому житті прощається: ну що тут страшного, якщо трішки насварять, а потім раптом можуть і іграшку купити, про яку мріяв. Тому слухатися вихователів у садку для нього було не найприємнішим заняттям. «Найсудовішою», на його думку, була друга вихователька, місс Кін. Вона дотримувалася «старої школи» виховання молодого покоління, любила карати за будь-яку провину, і вираз обличчя в неї завжди був дуже грізним. Покарання, або «тайм аут» — це коли дитину саджали на стілець у кутку, часто — обличчям до стіни, і вона сиділа таким чином упродовж 7–10 хвилин. Стілець був не один, по всіх чотирьох кутках стояли маленькі стільчики, що рідко коли пустували.

Деякі діти з народження розуміють, що дорослих потрібно слухатися. Ділан сприймав дорослих на одному рівні з дітьми. Для нього дорослий — це така сама, як він, дитина, тільки більшого розміру, іноді з вусами або бородою. Суворі місс Кін неодноразово говорила мені, що «Ділан робить те, чого інші діти не роблять». Я мовчки зітхала. Слухняність у нас кульгала на обидві ноги. Пізніше ми з чоловіком навчилися забирати в нього іграшки на якийсь час, караючи у такий спосіб. Навіть якщо іграшка йому була абсолютно не потрібна, сам факт «вилучення» змушував його страждати й ображатися. Іноді я отримувала записки із садка від вихователя, у яких описувалася погана поведінка мого сина:

«...штурхався з іншими дітьми в черзі за ланчем», «говорив слова «тупий» і «какашка»...» або, що ще образливіше, «...розмовляв або сміявся під час церковної служби». Ми із чоловіком усіляко намагалися на нього впливати, але поведінка Ділана було нашою великою проблемою. По-справжньому наш син відчув усю необхідність добре поводитися лише в нульовому класі школи.

Мій улюблений психолог і автор багатьох книг, що мені дуже допомагають у житті, Владимир Леві сказав: «Гарний настрій дитини — подарунок батькам від Бога». Усі батьки

залежать від настрою своїх дітей. Коли в дитини настрій гарний, то вона із задоволенням намагається чогось навчитися, допомагає вдома, ділиться думками, розповідає «таємниці» свого життя та з інтересом наслідує дорослих. Мій Ділан усе намагається повторювати за татом. Коли він був зовсім маленький і ще не розмовляв, то було дуже смішно спостерігати, як він копіює тата, який розмовляє по телефону. А коли тато косив траву навколо будинку газонокосаркою, Ділан обов'язково брав свою іграшкову пластмасову косарку і, не зводячи з тата очей, повторював усі його рухи. І якщо тато щось не любить із їжі — автоматично Ділан не любить це також. Ніщо не може змусити змінити думку Ділана — тато в нас найбільший авторитет. Тато любить капусту броколі, яку я готую на пару. Ділан любить броколі також — дивно явище, тому що всі діти броколі просто ненавидять. Якщо тато, повернувшись із роботи, повісив куртку на спинку стільця в їдальні, то Ділан зробить те саме. Я привчаю обох до того, щоб вони складали речі на місце, прибирали за собою посуд після обіду, вішали одяг у шафу тощо. Я часто мовчки збираю за сином речі, викидаю контейнери з-під йогурту, які він залишає на столі в залі, вішаю в шафу куртку, залишену посеред вітальні. Знаю, що цього робити не можна. Необхідно покликати його, змусити прибрати, прочитати чергову лекцію про необхідність порядку вдома, вислухати обурене голосіння й скарги, що він утомився... Але хочеться миру й тиші. Іноді заздрю напористим батькам, які невтомно повторюють своїм дітям про те, що робити можна, а чого — не можна, які не пропускають нічого, що виходить поза межі належної поведінки або обов'язків дитини. Потрібно знаходити в собі сили постійно, постійно виховувати.

Деякі батьки дають дітям цукерку або яку-небудь іншу «нагороду» за те, щоб ті прибирали після себе іграшки, чистили на ніч зуби й ставили взуття на полицю в шафу. Нещодавно радісний Ділан приніс зі школи красиво оформлений аркуш паперу, куди слід було вписати його обов'язки й відзначити «галочкою» їх виконання. Серед обов'язків було: прибирати речі після себе, допомагати мамі накривати на стіл, підбирати численні машинки з підлоги тощо. Із усього списку Ділан регулярно робить лише дві речі: чистить зуби на ніч і розчісує нашу неймовірно пухнату кішку Флаффі, яка при цьому розтягується на підлозі й вдячно мурчить.

Деякі батьки дають дітям цукерку або яку-небудь іншу «нагороду» за те, щоб ті прибирали після себе іграшки, чистили на ніч зуби й ставили взуття на полицю в шафу. Нещодавно радісний Ділан приніс зі школи красиво оформлений аркуш паперу, куди слід було вписати його обов'язки й відзначити «галочкою» їх виконання. Серед обов'язків було: прибирати речі після себе, допомагати мамі накривати на стіл, підбирати численні машинки з підлоги тощо. Із усього списку Ділан регулярно робить лише дві речі: чистить зуби на ніч і розчісує нашу неймовірно пухнату кішку Флаффі, яка при цьому розтягується на підлозі й вдячно мурчить.

